

ČILIM, ponjava iz okolice Slavonskoga Broda. Slavonski Brod, Muzej Brodskog Posavlja

šarenice, ponjave, ponjavke u SI Hrvatskoj, a jednobojnom vunenom podlogom s vezanim ukrasom ističu se slavonske krpane ili štikane *ponjave*.

Za hrv. je čilime najznačajniji geometrijski uzorak. Najčešći su likovi rombova koji se javljaju kao neograničena mreža, u vertikalnu ili u horizontalnu nizu ili kao slobodno položeni likovi u polju. Osim rombova tu su i kvadrati, trokuti, zvijezde, cik-cak pruge i S-motivi. Kod panonskih slavonsko-baranjskih čilima uz geometrijske šare javljaju se također biljni i životinjski likovi, više ili manje stilizirani odn. geometrizirani. Na tim posteljnim pokrivačima ptice, pijetao, paun, jelen i jarac imaju magijsko tj. simbolično značenje. Magijski sadržaj ukrasa jasan je na nekim vezanim ponjavama u Z Slavoniji, na kojima su i ljudski, pretežno ženski likovi.

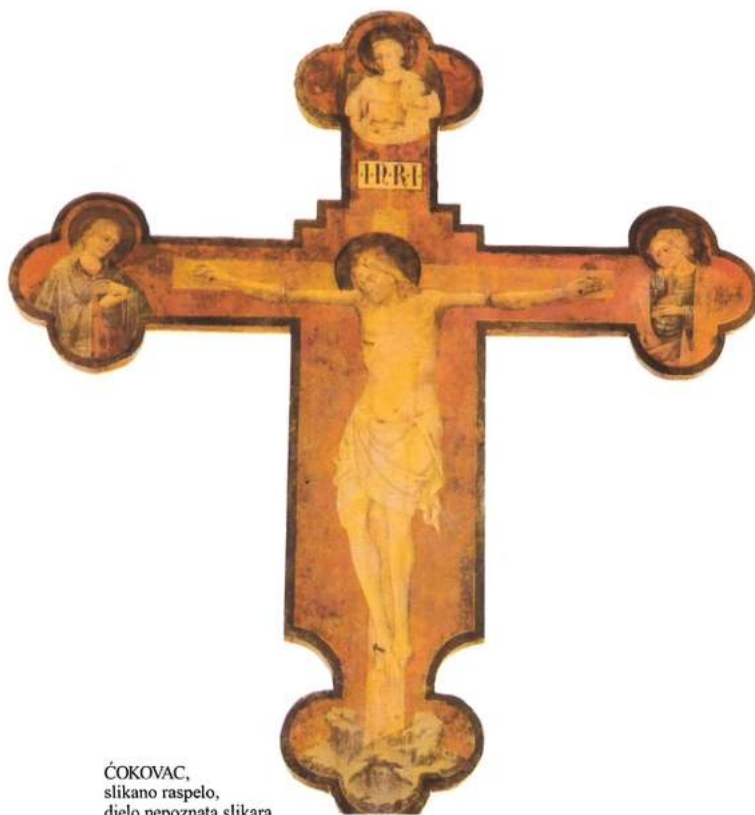
Kolorit starijih čilima, obojenih na tradicionalan način domaćim biljnim pigmentima, ističe se plemenitom skalom boja ujednačenih tonova. Sedamdesetih godina XIX. st. uvode se anilinske boje, koje svojim intenzitetom potpuno mijenjaju dotadašnji kolorit. Taj moment je najsigurniji putokaz u određivanju relativne starosti naših folklornih čilima.

LIT.: V. Tkalčić, Seljačko čilimarstvo u Jugoslaviji, Zagreb 1929. — M. Kus-Nikolajev, Nomadski motivi u jugoslavenskoj seljačkoj umjetnosti, Zagreb 1930. — M. Gavazzi, Hrvatska narodna umjetnost, Zagreb 1944. — I. Stanković, Osnovni pojmovi o čilimarstvu, Zagreb 1954.

J. R. R.

ČIPIKO, Koriolan → CIPIKO, KORIOLAN

ČOKOVAC, brdo kraj Tkona na otoku Pašmanu s utvrđenim samostanom benediktinaca glagoljaša osnovanim 1125, pošto su Biograd porušili Mlečani. Romanička jednobrodna crkva Sv. Kuzme i Damjana iz temelja je pregrađena u gotičkim oblicima. Ima svetište s križnorebrastim svodom i dva gotička portala. U luneti bočnog portala natpis je opata Petra Zadrana iz 1369. o obnovi crkve, a na pročelju natpis opata Franje Malipiera iz 1418. o završetku obnove. Iz toga je vremena gl. portal s kipom *Madona na prijestolju s djetetom*. Na vrhu pročelja je kip jednog od titulara crkve, a u njoj se nalazi slikano raspelo nepoznatoga gotičkog slikara. U samostanu su ostaci romaničke arhitekture, gotička bifora, glag. natpis iz 1517. o gradnji refektorija i grbovi opata.

ČOKOVAC, slikano raspelo, djelo nepoznata slikara

ČOKOVAC, glavni portal crkve Sv. Kuzme i Damjana

J. ČULINOVIĆ, *Portret muškarca*. Pariz, Musée Jacquemart-André

LIT.: I. Ostojić, Benediktinci u Hrvatskoj, II, Split 1964, str. 221–234. — I. Petricoli, Slikar tkonskog raspela, Peristil, 1965–66, 8–9. — Isti, Građevni i umjetnički spomenici srednjega vijeka na zadarskim otocima, Zadarsko otočje, Zadar 1974, str. 87–88 i 96. I. Pet.

ČOSIĆ, Zdravko, slikar (Slavonski Kobaš, 15. XII. 1941). Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1965 (I. Režek, Lj. Ivančić, O. Mujadžić). Slika portrete i slavonske pejzaže u ulju i akvarelu. Odlikuje se ekspresivnim koloritom i izrazom, tamnom gamom i snažnim potezom (*Osijski dravi*, 1976; *Olujna noć*, 1977; *Suton nad vodama*, 1979). Samostalno je izlagao u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Vukovaru, Slavonskom Brodu, Zenici, Düsseldorfu, New Yorku, Gelsenkirchenu i Dortmundu. Živi u Slavonskom Kobašu, u čijoj okolici pronalazi svoje motive. Bavio se ilustracijom i restauriranjem slika.

LIT.: V. Benošić, Svjetlost u slikarstvu Zdravka Čosića, Brodski list, 20. I. 1967. — V. Maleković, Tjeskobne svjetlosti, VUS, 6. V. 1970. — V. Ekl, Sumračja nad vodama, Vjesnik, 8. X. 1976. — O. Švajcer i J. Škunca, Čosić, Zagreb 1980. — A. Bauer, Mistični svijet voda na djelima Zdravka Čosića (katalog), Zagreb 1986. — M. Pelikan, Slikar svih rola, Glas Slavonije, 12. I. 1988. O. Šr.

ČUK, Blaž, slikar (Krašić, 2. II. 1915 — Karlovac, 4. VI. 1975). Pohađao tečaj crtanja kod K. Sch. Meila u Münchenu 1938/39. Studirao na Akademiji u Zagrebu 1939–44 (V. Becić). Od 1945. likovni pedagog u Gospiću, od 1953. u Karlovcu. Slikao akvarele i ulja s motivima iz Karlovca i okolice, lirske atmosfere i senzibilna kolorita (*Jezero Kozjak*, 1949; *Zima*, 1954; *Željeznički most*, 1969; *Vrbe*, 1970). U crtežima i grafici na dokumentaran način bilježi figuralne prizore (*Kružok*, 1949). Samostalno je izlagao u Gospiću (1946, 1950, 1953), Dugoj Resi (1970) i Karlovcu (1950, 1954, 1964, 1967, 1971).

LIT.: P. Skutari, Prikaz djela Blaža Čuka (katalog), Karlovac 1978.

Ž. Sa.

ČULINOVIĆ, Juraj (Giorgio Schiavone), slikar (Skradin, 1433/36 — Šibenik, 6. XII. 1504). Školovanje započeo u zavičaju. U Veneciji je učio kod slikara F. Squarcionea (1456–59). Ne podmirivši učitelju dugovanja i odnijevši sa sobom neke umjetnine, napustio je Squarcioneovu radionicu. U Zadru se javlja od 1461–62, a u Šibeniku 1463, kada se ženi Jelenom, kćerkom J. Dalmatinca. Dokumenti spominju njegove parnice, kupovine zemljišta, kuća, posudbe novca uz velike kamate i druge trgovačke poslove. O njegovu umj. radu postoji malo pisanih dokumenata. Ugovor iz 1489. spominje izradu poliptiha za šibensku katedralu, a dokument iz 1536. još jedan poliptih za istu crkvu, kojega je dovršio Nikola Braccio iz Pise. Signirano je pet njegovih djela: poliptih iz crkve Sv. Nikole u Padovi (National Gallery u Londonu), poliptih iz crkve Sv. Franje u Padovi (srednji dio u Staatliche Museen u Berlinu; dva bočna krila u katedrali u Padovi), *Bl. Dj. Marija s djetetom* u Torinu (Pinacoteca Sabauda), *Bl. Dj. Marija s djetetom* u Baltimoreu (Galerija Walters) i *Portret muškarca* u Parizu (Muzej Jacquemart-André). Pripisuju mu se: uništena freska *Mrtvi Krist među anđelima* u Padovi (crkva Eremitani), *Bl. Dj. Marija sa Sv. Petrom i Sv. Antunom* Padovanskim u Parizu (Muzej Jacquemart-André), tri *Bl. Dj. Marije s djetetom* — u Amsterdamu (Rijksmuseum), Veneciji (Museo Correr) i Londonu (National Gallery), *Sv. Jerolim i Sv. Aleksej* u Bergamu (Galleria dell' Accademia Carrara), *Bl. Dj. Marija s djetetom*, *Sv. Jakovom i Sv. Antunom Opatom* u Rimu (zbirka Vitetti), *Bl. Dj. Marija s djetetom* u Splitu (Galerija umjetnina) i još jedna *Bl. Dj. Marija s djetetom* u Baltimoreu (Galerija Walters), te njezina varijanta, nekoć u zbirci Kaufmann u Berlinu. Pretpostavlja se da su sva ova djela nastala za umjetnikova boravka u Padovi. Od radova u zemlji koji se pripisuju Čulinoviću jedino se *Bl. Dj. Marija s djetetom na prijestolju* u Šibeniku (samostan Sv. Lovre) može smatrati njegovim djelom.

Čulinovićovo slikarstvo karakterizira naglašena dramatika gesta i individualizirane fizionomije, često grotesknih crta. Karakteristična je Čulinovićeva upotreba dekorativnih elemenata poznatih iz repertoara antičke umjetnosti (festoni s voćem i cvijećem, mrtve prirode u prvom planu i dr.).

ilustracija na str. 172 i 173

LIT.: P. Kolendić, Slikar Juraj Čulinović iz Šibenika, VjAHD, 1920. — A. Uvodić, Juraj Čulinović, Split 1933. — K. Prijatelj, Profilo di Giorgio Schiavone, Arte antica e moderna (Bologna), 1960, 9. — Isti, Juraj Čulinović, Zagreb 1960. — G. Puccagnini, Andrea Mantegna (katalog), Venecija 1961. — K. Prijatelj, Madona iz zbirke Frezzati u splitskoj Galeriji, Peristil, 1963–64, 6–7. — G. Gamulin, Dvije hipoteze za Jurja Čulinovića, Prilozi – Dalmacija, 1963. K. Plj.